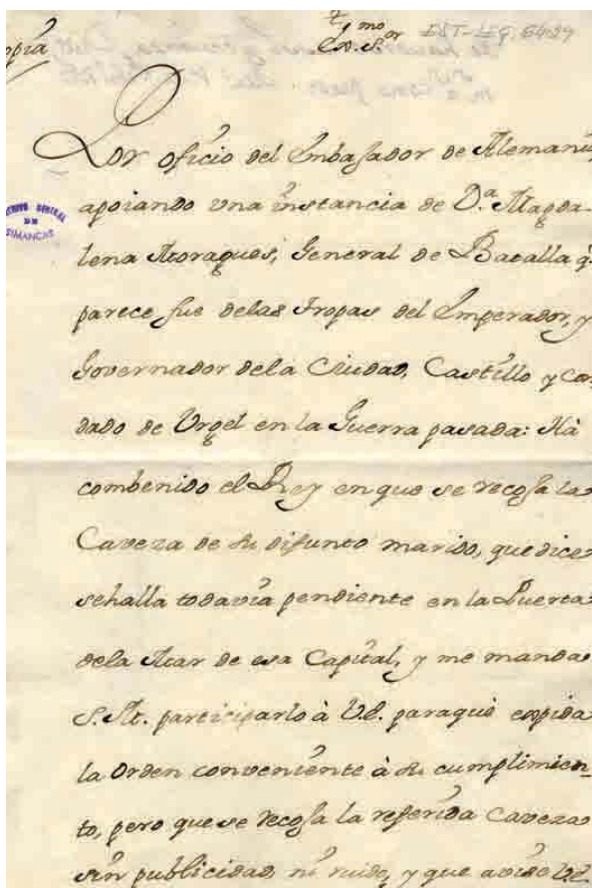

Josep Moragues

l'heroi oblidat

Text: M. Conxa Montagud Fotos: Ajuntament de Sant Hilari Sacalm, Archivo General de Simancas,
Biblioteca de Sort, Anna Meneses, MHC/Pepo Segura, S. Tamarit

É

s sabut que Catalunya ha escollit l'11 de setembre com a festa nacional, l'anomenada Diada. És curiós que aquesta data sigui també tristament famosa pels fets dramàtics ocorreguts a Xile el 1973 i als Estats Units el 2001.

La derrota catalana de l'11 de setembre de 1714 representà el capítol final, a la Península, de la Guerra de Successió espanyola, conflicte bèl·lic que va enfrontar les potències europees per la successió a la Corona d'Espanya després de la mort de Carles II. La victòria dels felipistes sobre els austriacistes a Barcelona, l'any 1714, va comportar la instauració de la dinastia borbònica a Espanya i la fi dels drets i els privilegis dels regnes de la Corona d'Aragó.

A casa nostra, els personatges més coneguts d'aquell 11 de setembre de 1714 s'han guanyat la categoria d'herois populars. Però la història no és sempre justa, ja que ha situat l'aleshores paer en cap de Barcelona, Rafael de Casanova, com a protagonista principal i símbol de la resistència heroica de la ciutat assetjada per les tropes borbòniques. És cert que Casanova va enardir els resistents, enarborant l'estendard de Santa Eulàlia (copatrona de Barcelona). Ferit però a la cuixa, va ser retirat ràpidament del combat i, quan la ciutat acabà caient a les mans dels castellans i els francesos, ell fugí disfressat de frare. Més endavant, en ser fet presoner i condemnat a mort, acceptà el perdó del "magnànim" rei de les Espanyes tot renegant dels drets de Catalunya i retent obediència al monarca.

Però en aquell 11 de setembre sí que hi va haver herois autèntics i valerosos, començant pels ciutadans anònims de Barcelona, enquadrats en la milícia gremial: sabaters, estudiants, carnisers, dones, ancians, nens i frares que lluitaren plegats

Còpia de la carta que, per ordre del rei, autoritza la retirada del cap de Josep Moragues del Portal del Mar, on va romandre exposat durant 12 anys. Al costat, la placa i la senyera que recorden aquell indret a Barcelona.

Josep Moragues i Mas fou un militar català que va lluitar en el bàndol de Carles d'Àustria contra l'exèrcit de Felip V. Aviat adquirí un gran prestigi i va arribar a ser general de batalla de l'exèrcit austriacista.

fins a la fi i, en paraules de Voltaire, "amb una valentia i un orgull intractables". Un d'aquests herois amb nom i cognoms, del qual parlarem ara en homenatge a la seva conducta patriòtica i sense màcula, fou el general Josep Moragues, un personatge, a més, relativament poc conegut.

Josep Moragues i Mas fou un militar català que va lluitar en el bàndol de Carles d'Àustria contra l'exèrcit de Felip V. Nasqué al Mas Moragues de Sant Hilari Sacalm i, ja adult, s'involucrà en moviments que lluitaven contra les tropes franceses que, amb molta freqüència, envaien i saquejaven territoris catalans.

Es va casar amb Cecília Regàs, natural d'Arbúcies, i posteriorment va relacionar-se amb els anomenats "vigatans", gent de la plana de Vic que oposaven fèrria resistència a les nefastes incursions de l'exèrcit borbònic.

Aquest marcat sentiment de rebuig envers els francesos, i envers Felip V, fou clau en el suport de Moragues a la candidatura al tron d'Espanya de Carles d'Àustria, monarca que s'havia compromès a respectar els drets de Catalunya. El general, juntament amb altres patriotes catalans, fou un dels signants del Pacte de la Capella de Sant Sebastià, precedent del Pacte de Gènova, pel qual els catalans es comprometeren a aportar sis mil homes armats quan els anglesos desembarcaren a Barcelona, l'any 1705. Una posició totalment oposada a la dels catalans proborbònics, coneguts popularment com "botiflers".

Josep Moragues adquirí un gran prestigi formant part del Regimiento de las Reales Guardias Catalanas, formació d'elit de l'exèrcit austriacista. Va arribar a ascendir en l'escalafó militar fins a general de batalla, el grau més important que

La població de Sort va erigir una estàtua de l'esfinx del general Moragues al costat de la plaça Major del poble, on va viure alguns anys amb la seva dona, Magdalena Giralt.

L'any 1707 Moragues fou nomenat governador de Castellciutat, fortalesa militar bastida a la Seu d'Urgell. En aquesta època es va casar en segones núpcies amb Magdalena Giralt, natural de Sort, on va viure durant molt temps.

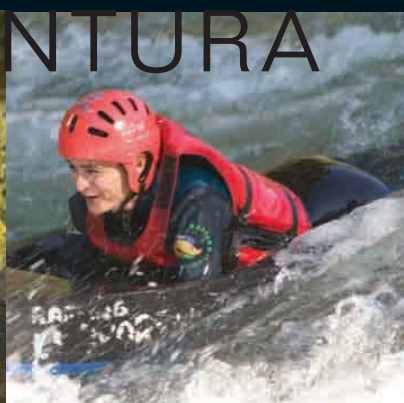
RIBERIES

HOTEL RESTAURANT

973 622 158 | www.raftingllavorsi.com

CALMA I AVENTURA

La casa de Sort on va viure el general Moragues. A sota, imatge d'algunes peces que fa poc es van exposar al Museu d'Història de Catalunya amb motiu de "Catalunya i la Guerra de Successió".

va assolir un combatent català durant el conflicte. L'any 1707 fou nomenat governador de Castellciutat, fortalesa militar bastida a la Seu d'Urgell. En aquesta època es casà en segones núpcies amb Magdalena Giral, natural de Sort.

Després de la derrota d'Almansa, la guerra es va anar decantant clarament cap al bàndol borbònic. A més, quan l'arxiduc Carles fou nomenat emperador d'Àustria, els anglesos foren els més interessats a finalitzar la Guerra de Successió espanyola, temerosos del poder que podia arribar a assolir a Europa el nou emperador.

El Tractat d'Utrecht de 1713 comportava que anglesos, holandesos i austríacs rescindien l'aliança contra França a canvi de concessions territorials. Però els interessos de Catalunya, l'únic territori, juntament amb les Balears, que encara resistia al rei Borbó, no es varen considerar malgrat els compromisos adquirits i signats, i els dirigents catalans optaren per prosseguir la lluita en solitari.

El 1713 Moragues rendeix Castellciutat i, malalt, es retira a Sort. Però tornaria aviat a la lluita, i es trobava a Barcelona quan la ciutat va caure, el famós 11 de setembre, davant les tropes del duc de Berwick.

Acabada la guerra, tornà a Sort amb la seva família, però poc després fou reclamat pel capità general de Barcelona, on se'l posà sota vigilància. Moragues intentà embarcar-se clandestinament rumb a Menorca (convertida en possessió britànica) però, reconegut pel capità del vaixell, fou retornat al port. S'amagà a la muntanya de Montjuïc, en espera d'una altra oportunitat, però fou delatat i fet presoner el 22 de març de 1715.

Encara que se li va oferir el mateix tracte de favor que a Casanova si abjurava dels seus principis, Moragues s'hi va negar i fou torturat i executat el 27 de maig de 1715. Abans se li van retirar tots els honors militars i, descalç i vestit amb una

Moragues va lluitar a la Guerra de Successió i va ser empresonat a Barcelona el 22 de març de 1715. Dos mesos després fou executat. El seu cap es va exposar com a escarni en una gàbia de ferro penjada al Portal del Mar durant dotze anys.

AIGUA LLUM DE PONENT[®], S.L.

Direcció tècnica:
RAMON MULET

PISCINES DE PONENT[®]

Marca registrada compartida per imperatius legals

**CONSTRUCCIÓ
DE PISCINES
I DE DIPOSITIS**

**TRACTAMENTS
I DEPURACIÓ
D'AIGÜES**

**SERVEI
DE MANTENIMENT
I DE REPARACIONS**

ELECTRICITAT

FONTANERIA

CALEFACCIÓ

AIRE CONDICIONAT

GAS

GEOTÈRMIA

ENERGIA SOLAR

Plaça Ramon Folch, 28 baixos > 25250 BELLPUIG Tel. 973 321 600 > Fax 973 321 539

aiguallumdeponent@infonegocio.com

www.aiguallumdeponent.com

Cada any, l'11 de Setembre, l'Ajuntament de Sort ret un homenatge al general Moragues. Al costat, monument a Sant Hilari Sacalm.

túnica de penitent, fou arrossegat amb un cavall pels carrers de Barcelona. Arribat al patíbul, fou degollat, decapitat i esquarterat. El seu cap fou exposat com a escarni en una gàbia de ferro penjada al Portal del Mar de la muralla de Barcelona. I malgrat les peticions de la seva vídua, la gàbia denigrant va restar allí dotze anys, amb la inscripció següent:

Josep Moragues, por haber cometido el crimen de una rebelión contumaz, haber abusado dos veces de la clemencia real, finalmente, la tercera vez fue preso y ejecutado por la justicia.

Un final trist per a un home que no es mereixia un destí tan cruel i ignomíós. Amb el pas del temps, però, hom ha anat reconeixent la vàlua del general: així, cada 11 de Setembre Sort organitza un merescut homenatge en honor del gran militar, estretament associat a la vila pel seu casament amb Magdalena Giralt i pel llarg període que romangué a la població.

En aquesta diada commemorativa es combinen recitals poètics que enalteixen la seva figura, ballades de sardanes, convits populars i l'entranyable i tradicional ofrena de flors davant el monument dedicat al general Moragues, bastit l'any 1981 al baixador de la plaça Major.

El monument consisteix en un bust creat per l'escultora Rosa Martínez i és basat en el que Lluís Pujal, historiador nascut a Sort, va lliurar al seu torn a l'Ajuntament de la vila. Aquest darrer es pot

veure actualment a la Biblioteca Municipal. Les dues creacions reflecteixen perfectament l'energia i la personalitat de Moragues.

Cal dir que l'esperit de l'heroi perdura també en els premis de recerca instituits pels ajuntaments de Sort i de Sant Hilari Sacalm en el marc del conveni de col·laboració establert entre ambdues poblacions per dignificar la figura del general. Aquesta iniciativa vol premiar l'esforç dels alumnes d'ensenyament secundari i de batxillerat que duguin a terme un treball de recerca orientat a fer aportacions al coneixement sobre temes històrics, lingüístics, socioculturals o naturals de les poblacions de Sant Hilari Sacalm i Sort amb les quals enriquir llur patrimoni cultural.

Però no n'hi ha prou: per pura justícia i agraïment l'estàtua del general Moragues hauria d'ocupar el lloc preminent que té a Barcelona el personatge de Rafael de Casanova, situat a la cantonada de la Ronda de Sant Pere amb el carrer Bruc; l'indret més visitat, honorat i guarnit amb flors durant les diades de l'11 de Setembre viscudes en democràcia.

Els catalans li devem eterna admiració i respecte i les seves despulles haurien de reposar al barceloní Fossar de les Moreres, arrecerat pel commovedor poema de Frederic Soler:

*Al Fossar de les Moreres
no s'hi enterra cap traidor;
fins perdent nostres banderes
serà l'urna de l'honor...*

D'INTERÈS

Ajuntament de Sort
C/ Dr. Pol i Aleu, 13 – 25560 Sort
Tel. 973 62 00 10
<http://sort.ddl.net>

Ministerio de Cultura. Archivo General de Simancas (EST-LEG,6429)
C/ Miravete, 8 – 47130 SIMANCAS
Tel. 983 59 00 03

Museu d'Història de Catalunya
Pl. Pau Vila, 3 – 08003 Barcelona
Tel. 93 225 47 00
www.mhcat.net

La Segarra

Terra de castells i paisatges insòlits!

Aquelarre de Cervera

Montfalcó Murallat

Castell de les Sitges

Primavera a la Segarra

Oficina Comarcal de Turisme
C/ Major, 115 25200 Cervera
Tel. 973 53 13 03
turisme@ccsegarra.cat

www.lasegarra.org

Josep Moragues, el héroe olvidado

Muchos ignoran que Sort fue el lugar de residencia de uno de los grandes héroes catalanes de la Guerra de Sucesión española, el general Josep Moragues. Militar catalán que luchó en el bando de Carlos de Austria contra el ejército de Felipe V, Moragues nació en Sant Hilari Sacalm y, ya adulto, se involucró en movimientos que luchaban contra las tropas francesas que frecuentemente invadían y saqueaban territorios catalanes. El marcado sentimiento de rechazo hacia los franceses y hacia Felipe V fue clave en el apoyo de Moragues a la candidatura al trono de España de Carlos de Austria, monarca que se había comprometido a respetar los derechos de Cataluña.

Josep Moragues adquirió un gran prestigio y llegó a ascender en el escalafón militar hasta general de batalla. En el año 1707 fue nombrado gobernador de Castellciutat, fortaleza militar construida en La Seu d'Urgell. En esta época se casó en segundas nupcias con Magdalena Giralt, natural de Sort. Después de la derrota de Almansa, la guerra se fue decantando

claramente hacia el bando borbónico. El Tratado de Utrecht de 1713 suponía que ingleses, holandeses y austriacos rescindían la alianza contra Francia a cambio de concesiones territoriales. Pero los intereses de Cataluña no se consideraron a pesar de los compromisos adquiridos y firmados y los dirigentes catalanes optaron por proseguir la lucha en solitario.

En 1713 Moragues rinde Castellciutat y, enfermo, se retira a Sort, pero pronto volvería a la lucha. Se encontraba en Barcelona cuando la ciudad cayó, el famoso 11 de septiembre, ante las tropas del duque de Berwick. Acabada la guerra, volvió a Sort con su familia, pero poco después fue reclamado por el capitán general de Barcelona, donde se le puso bajo vigilancia.

Tras algunos intentos de fuga lo hicieron prisionero el 22 de marzo de 1715. A pesar de que le ofrecieron el mismo trato de favor que a Casanova si adjuraba de sus principios, Moragues se negó y fue torturado y ejecutado el 27 de mayo de 1715. Se le retiraron todos los honores militares y, descalzo y vestido con

una túnica de penitente, fue arrastrado por un caballo por las calles de Barcelona. En el patíbulo fue degollado, decapitado y descuartizado. Su cabeza estuvo expuesta durante doce años en una jaula de hierro colgada en la Puerta del Mar en la muralla de Barcelona.

Con el paso del tiempo se ha ido reconociendo la valía del general y cada 11 de Septiembre Sort organiza un merecido homenaje en honor del gran militar, estrechamente asociado a la localidad por su enlace con Magdalena Giralt y por el largo periodo que estuvo en la población. Desde el año 1981, junto a la Plaza Mayor, se alza un monumento en su honor, un busto creado por la escultora Rosa Martínez, basado en el que creó el historiador de la población, Lluís Pujal, que actualmente se puede contemplar en la Biblioteca Municipal. Asimismo, los ayuntamientos de Sort y de Sant Hilari Sacalm convocan unos premios de investigación dirigidos a alumnos de secundaria y bachillerato con el objetivo de dignificar la figura del general. ●

Josep Moragues, the forgotten hero

Sort was the place of residence of one of the great Catalan heroes of the Spanish Succession War, General Josep Moragues. This Catalan soldier, who fought on the side of Charles of Austria against the army of Philip V, was born at Sant Hilari Sacalm. As an adult, he became involved in movements that fought against the French troops who frequently invaded and pillaged Catalan territories. His strong sense of rejection towards the French and towards Philip V was an important factor behind Moragues's subsequent support for Charles of Austria's claim to the Spanish throne. In return, Charles promised to respect the rights of Catalonia.

Josep Moragues gained great prestige and gradually progressed through the military ranks until he became a general. In 1707, he was named Governor of Castellciutat, the military fortress constructed at La Seu d'Urgell. It was also at this time that he married his second wife, Magdalena Giralt, who was from Sort.

Following defeat at Almansa, the war clearly turned in favour of the Bourbon forces and after the Treaty of Utrecht, of 1713, Moragues, who was in ill health, surrendered Castellciutat and retired to Sort. But he

soon returned to battle and was in Barcelona when the city fell to the troops commanded by the Duke of Berwick on that famous 11th September (the national day of Catalonia).

Once the war was over, Moragues returned to Sort with his family, but he was soon summoned by the Field Marshal of Barcelona and placed under surveillance. After several escape attempts, he was taken prisoner on 22nd March, 1715. He was then tortured and finally executed on 27th May, 1715. For twelve years, his head was exhibited in an iron cage that was hung from the Puerta del Mar of the walls of Barcelona. With the passing of time, the courage of the general has been recognised and now, every 11th September, Sort pays well-deserved tribute to this great military leader, who was associated with the town both through his marriage to Magdalena Giralt and through the long period during which he lived there. In 1981 a monument was raised in his honour and now stands next to the Plaça Major. The local councils of Sort and Sant Hilari Sacalm have also organised a series of prizes for research, aimed at secondary school and sixth form students, in order to help promote and maintain the memory of the general. ●